

Tárgy:

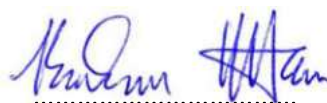
**VABASZE Kft. telephelye, Felsőpakony, hrsz: 090/19-20 090/44
Környezetvédelmi dokumentáció,
élővilág-védelmi, táj-természetvédelmi szakági munkarész**

Dátum: 2025. szeptember 24.

Szakágak: táj- és élővilág-védelmi szakértői szakterület
(SZTjV tájvédelem, SZTV élővilág-védelem)

SZAKÉRTŐI NYILATKOZAT

Alábbi aláírással nyilatkozom, hogy a tárgyi dokumentáció összeállításában, elkészítésében táj- és élővilág-védelmi szakértőként részt vettem. Kijelentem, hogy a szükséges szakértői jogosultsággal rendelkezem, az Sz-043/2009. számon kiadott engedély másolatát mellékelem.

Bruckner Attila

okl. táj- és kertépítésmérnök
táj- és élővilág-védelmi szakértő (SZTjV, SZTV)
Nyilvántartási szám: Sz-043/2009.
8300 Tapolca, Bacsó Béla u. 2.

SZAKÁGI TARTALOMJEGYZÉK

TÁJTIPOLÓGIA.....	2
<i>A tágabb térség természetföldrajzi adottságai.....</i>	<i>2</i>
<i>Növényföldrajzi helyzet.....</i>	<i>3</i>
ÉLŐVILÁG A LÉTESÍTMÉNY TERÜLETÉN ÉS KÖRNYEZETÉBEN.....	4
<i>Növényzet, élőhelyek.....</i>	<i>4</i>
<i>A beruházási területen lévő élőhelyek gyakorisága.....</i>	<i>4</i>
<i>Az élőhelyek minősége (szomszédos területekhez képest).....</i>	<i>4</i>
<i>Állatvilág.....</i>	<i>4</i>
<i>Biológiai sokféleség.....</i>	<i>5</i>
A MEGLÉVŐ TÁJ ÉRTÉKELÉSE	5
<i>Tájkép</i>	<i>5</i>
<i>Tájhasználat.....</i>	<i>6</i>
<i>Tájszerkezet.....</i>	<i>6</i>
<i>Táj jellege</i>	<i>6</i>
<i>A táj érzékenysége.....</i>	<i>6</i>
<i>A vizsgált táj átfogó esztétikai minősítése.....</i>	<i>6</i>
TÁJ- ÉS TERMÉSZETVÉDELEM	6
VÉDETT TERMÉSZETI TERÜLETET, BARLANGOT, NATURA 2000 TERÜLETET, A VÉDETT FAJOKAT ÉS AZ ÉLŐVILÁGOT ÉRINTŐ HATÁSOK ISMERTETÉSE	7
<i>A beruházás hatása a védett területekre</i>	<i>7</i>
<i>A beruházás hatása a védett fajokra.....</i>	<i>7</i>
<i>A beruházás általános hatása az élővilágra</i>	<i>7</i>
A TÁJRA (A TÁJ SZERKEZETÉRE, HASZNÁLATÁRA, JELLEGÉRE ÉS A TÁJKÉPRE) GYAKOROLT HATÁSOK ISMERTETÉSE.....	8
HATÁSTERÜLETEK	9
<i>Élővilág-védelmi hatásterület</i>	<i>9</i>
<i>Tájképvédelmi hatásterület</i>	<i>9</i>

Tájtípológia

A tágabb térség természetföldrajzi adottságai

Tájföldrajzi szempontból a vizsgálatra kijelölt terület hovatartozása a következő:

Nagytáj:Duna–Tisza-medence
Nagytajrészlet: Alföld
Középtáj:.....Duna menti síkvidék
Kistájcsoport:.....Vác–Pesti-síkság
Kistáj.....**Pesti-sík** (korábban Pesti-hordalékkúp síkság néven)

A természeti adottságokat e kistáj jellemzői alapján értékeljük (*FORRÁS: MAGYARORSZÁG KISTÁJAINAK KATASZTERE, MTA FÖLDRAJZTUDOMÁNYI KUTATÓINTÉZET, BUDAPEST, 2010. ÉS CSORBA PÉTER: MAGYARORSZÁG KISTÁJAI, DEBRECEN, 2021.*). A vizsgált terület a 847 km² területű kistáj DNY-i részén terül el.

Topográfiai helyzet és domborzattípus: A Vác–Budai Duna-völgyből DK-felé kilépő hordalékkúp felszínen kialakult hullámos, délebbre enyhén hullámos ármentes sík, elhagyott Duna-ágak maradványaival. **Éghajlati körzet:** Meleg – száraz térség. **Vízrajz:** Az 5 ha-nál nagyobb kiterjedésű nyílt vízfelszínek, ill. vizenyős, mocsaras térszínek aránya 0,65%. Mesterséges tavak vannak Dunaharaszti közelében. **Földhasználati arányok és tendenciák:** 38,4% beépített, 31% szántóföld (erősen csökkenő arány), 13% pedig erdő (változatlan) területi részesedéssel. 18 év alatt csökkent a bánya- és lerakóterületek kiterjedése, de még így is 359 ha, a kistáj 0,4%-a, duplája az országos arálynak (0,2%). Az OTTrT szerint a beépítettségét DK-felé a mező- majd erdőgazdasági meghatározottság váltja fel. **Földrajzi tájtípus:** Homokos hordalékkúp síkság, ahol réti és humuszos homoktalajon, helyenként Ramann-féle barna erdőtalajon erős beépítettség mellett telepített erdők és szántóföldek vannak. **Emberi hatáserősség:** A kistáj nagyobb részének igen erős emberi bolygatottsága miatt a metahemerób (teljesen átalakított) kategóriába esik, bár D-i részén vannak euhemerób területek is. A stabilabb tájalkotó tényezők, a domborzat és a vízhálózat is számottevően átalakult, a talajok jó része lefedett, bolygatott, antropogén típusú. A természetközeli vegetáció ma már a tájegység alig 10–15%-án van meg. Az 1990 és 2018 között regisztrált felszínborítás-változások szerint mérsékelten, de tovább erősödött az antropogén hatás. **Beépítettség és településfejllettség:** Az ország 3. leginkább beépített kistája, a 38,4%-os lefedettségéből az ürfelvetél 11% sűrű, 27% lazább beépítést mutat. Az ország tájökölógiaileg leginkább leterhelt kistája, az élőhely fragmentációs szint igen magas, súlyozott értéke 7,7 km/km², több mint kétszerese az országos átlagnak (3,4). A gazdasági, infrastrukturális és társadalmi fejlettség komplex mutató szerint a kistájban egyetlen település sem esett az elmaradottak csoportjába. **Tájmetriai adatok:** A kistáj CORINE foltjainak átlagos kiterjedése 1,37 km², ami lényegesen alacsonyabb érték, mint az ország síkvidékeire jellemző adat (2,43 km²). A jóval mozaikosabb tájmintázat egyértelműen a nagyfokú beépítettség következménye. A Shannon-féle folttypus-változatosságot kifejező adat magas 1,80 (az országos átlag 1,41). **Természeti veszélyek:** A természeti csapások bekövetkezésének valószínűsége magas, súlyos az aszály-és a szélerózió veszélye, mérsékeltebb a belvízkitettség. Az 1931–2015 között mért szélsőségesen aszályos (PAL>6) évek száma magas volt (28–33 év). A jövőbeli éghajlatváltozás hatására közepes szintűnek becsülhető a jelenlegi tájhasználat átrendeződésének valószínűsége. **Természetvédelem:** A kistáj 0,4%-a az Ócsai TK része. Nem sokkal jelentősebb nagyságú terület, összesen 2,1% áll Natura 2000 különleges természetmegőrzés típusú kezelés alatt. **Értéktár:** Az értéksűrűségi adatokat nyilván torzítja Budapest, pl. kiemelkedő műemlékgazdagsága, de az is látható, hogy a táj K-i része alacsonyabb értéksűrűséggel rendelkezik. Ez érvényes az egyedi tájértékekre, de a régészeti lelőhelyek tekintetében már nincs ennyire nagy különbség. A Vácrátót és a Csévharaszt környéki erdőket ítélték tájképvédelemre érdemes területnek. **A tájkarakter földrajzi összetevői:** A kistáj enyhén hullámos síkság, amelynek É-i részén a beépítettség, D-en a szántóföldi művelés jellemző. A beépített külvárosi részeken nagy kiterjedésű ipari és raktárterületek, repülőtér, autópályák és elővárosi alközpontok, alvótelepülések adnak változatos tájmintázatot. Délebbre a gyümölcs és zöldségkerti hasznosítás miatt sűrűn mozaikos a tájszerkezet, de a parlagok aránya sem alacsony, előfordulnak mérsékelten intenzív hasznosítást mutató ún. „rozsdávozezi” részek. D-en nagyobb telepített erdőségek miatt félig zárt a táj megjelenése. A sűrű településhálózat központi funkcióit Budapest látja el, csupán Gyál és a tájhatáron lévő Dunakeszinek, Monornak van lokális vonzása. A lakosság identitására az igen urbanizált táji körülmények miatt

kevésbé hatnak a természetföldrajzi objektumok. A pestkörnyékiént kifejezett önmeghatározásban nincs szerepe a természeti környezetnek, legfeljebb mint orientációs támpont jelenhet meg a Gödöllőidombvidék a Duna, a Budai-hegyvidék, a Pilis vagy a Visegrádi-hegység.

Növényföldrajzi helyzet

A vizsgált terület a Magyarország nagy részén elterülő Pannóniai Flóratartomány (*Pannonicum*) Alföld flóraidékének (*Eupannonicum*) Duna–Tisza-köze flórajárásába (*Prematricum*) tartozik:

Az egykori Duna–Tisza közti futóhomok igen mozgalmas felszínei nyújtanak élőhelyet hazánk fajban leggazdagabb homokpusztai növényzetének. A laza, meszes homokbuckák gyeptársulásaiban gyakoriak a bennszülött, a mediterrán és a keleti pusztai fajok. A sívó homok egyéves gyepeit jellemző vadrozs (*Secale sylvestre*) és rozsnokfajok mellett az élő homokpuszta gyepek állományalkotó fajai közül a bennszülött magyar csenkesz (*Festuca vaginata*) és a homoki árvalányhaj (*Stipa borysthenica*) említjük meg. Jellemző még a báránypirosító (*Alkanna tinctoria*), a sivatagi csikófark (*Ephedra distachya*), a homoki varjúháj (*Sedum urvillei*), a fehér virágú, illatozó kései szegfű (*Dianthus serotinus*), a piros virágú tartós szegfű (*D. diutinus*), a homoki bakszakáll (*Tragopogon floccosus*), valamint az ősszel virágzó, lila homoki kikerics (*Colchicum arenarium*). A buckaközökben a talajvíz közelségére utal a rozmaringlevelű fűz (*Salix rosmarinifolia*) gyakori előfordulása. A homoki gyepekkel mozaikszerűen váltakoznak a nyáras-borókás pusztai cserjések (*Junipero-Populetum*) ligetes állományai és a Duna–Tisza köze jellegzetes nősziromos-tölgyesei (*Iridi variegatae-Quercetum roboris*). A legkedvezőbb adottságú felszíneken a szukcesszió zárótársulásaként a salamonpecsétos-tölgyesek (*Polygonato latifolii-Quercetum roboris*) állományai fejlődtek ki. Kiterjedésük az eredeti térfoglalásukhoz képest mára igen kicsire zsugorodott. A Duna–Tisza közti homokvidéket számos lefolyástalan mélyedés teszi még változatosabbá, ahol orchideákban gazdag lápok és mocsarak jöttek létre.

A kistáj jelentős hányadát települések és mezőgazdasági területek foglalják el. A kistáj meghatározó – a Duna–Tisza közti hátságával egyező – potenciális vegetációjának, a nyílt homokpuszta-gyepeknek, homoki sztyeppréteknek, homoki tölgyeseknek és nyáras-borókásoknak csak kicsiny, töredékes állományai maradtak fenn (Csévharaszt, Dunakeszi, sződi Debegió-hegy, vácrátóti Tece, Gödi-láprét), helyükön zömmel akác- és fenyőültetvények vannak. A keményfaligetek eltűntek, de a mélyebb térszínek növényzetének – zsombékosok, rétlápok, kékperjés rétek, mocsárrétek, fűzlápok, nádas mocsarak – is csak hírmondója maradt (Csévharaszt, Gödi-láprét, csömöri Réti-dűlő, sződi Kocsma-rét, dunakeszi tőzegtavak, Naplás-tó, Merzse-mocsár, soroksári Sós-mocsár). A homoki gyepek jellemző, nevezetes alkotói: magyar csenkesz (*Festuca vaginata*), rákosi csenkesz (*Festuca × wagneri*), homoki árvalányhaj (*Stipa borysthenica*), báránypirosító (*Alkanna tinctoria*), homoki nőszirom (*Iris arenaria*), homoki fátyolvirág (*Gypsophila fastigiata* subsp. *arenaria*), homoki kikerics (*Colchicum arenarium*), csikófark (*Ephedra distachya*), szártalan csüdfű (*Astragalus exscapus*). Fokozottan védett bennszülött a Pótharasztról leírt tartós szegfű (*Dianthus diutinus*). A csévharaszi tölgyes maradványokban molyhos tölgy (*Quercus pubescens*) és gyertyán (*Carpinus betulus*) is előfordul. A nedves élőhelyek fontos, megritkult fajai: lápi, barna és zsombéksás (*Carex davalliana*, *C. hostiana*, *C. elata*), keskenylevelű és széleslevelű gypjúsás (*Eriophorum angustifolium*, *E. latifolium*), szibériai nőszirom (*Iris sibirica*), kornistárnics (*Gentiana pneumonanthe*), kormos csáté (*Schoenus nigricans*), fehér zászpa (*Veratrum album*), tőzegpáfrány (*Thelypteris palustris*), kífészű aszat (*Cirsium brachycephalum*). Az endemikus magyar mézpzásit (*Puccinellia pannonica*) a Kisperst helyén levő szikes réteken élt.

Gyakori élőhelyek: OC, H5b, OB, RB, B1a; közepesen gyakori élőhelyek: D34, RA, G1, L5, E1, H5a, P2b, D2, M5, P2a, OA, J1a; ritka élőhelyek: J4, BA, B5, M4, D1, B1b, P45, P7, RC, B3, A1, B4, A3a, B2, D5. Fajszám: 400–600; védett fajok száma 40–60; özőnfajok: zöld juhar (*Acer negundo*) 3, bálványfa (*Ailanthus altissima*) 3, gyalogakác (*Amorpha fruticosa*) 2, selyemkóró (*Asclepias syriaca*) 3, tájidegen őszirózsa-fajok (*Aster* spp.) 2, amerikai kőris (*Fraxinus pennsylvanica*) 2, kései meggy (*Prunus serotina*) 2, akác (*Robinia pseudoacacia*) 5, aranyvessző-fajok (*Solidago* spp.) 3. (FORRÁS: DÖVÉNYI (SZERK.): MAGYARORSZÁG KISTÁJAINAK KATASZTERE, MTA FÖLDRAJZTUDOMÁNYI KUTATÓINTÉZET, BUDAPEST, 2010.)

A fent ismertetett növényföldrajzi adottságok, a rá jellemző élőhelyek és fajok a tervezett tevékenység területén és környezetében nem található meg. A tájrészletben az antropogén tájhasználat és a természetközeli élőhelyek hiánya jellemző.

Élővilág a létesítmény területén és környezetében

Növényzet, élőhelyek

A felszint borító növényzet típusa, magassága, összetétele, kora, művelési viszonyai alapjaiban meghatározzák a tájhasználatot és a tájképi potenciált. A vizsgált telephelyen belül csupán egy (U4) növényzettípust különítettünk el. A növényzettípust az Á-NÉR 2011 (Általános Nemzeti Élőhely-osztályozási Rendszer) alapján soroltuk be. Az alábbiakban a beruházás konkrét területére eső élőhelyet (U4) részletezzük:

Kód: U4

Megnevezés: Telephelyek, roncsterületek

Általános jellemzés: Gyárak, kisüzemek, telephelyek, lerakatok, kereskedelmi, agrár, katonasági és speciális műszaki létesítmények, pályaudvarok vagy roncstelepek által elfoglalt területek, valamint gyomnövényzetük. Többnyire száraz, kötött talajú vagy sóderrel, kötörmelékkel, betonnal borított, zárt területek, melyek gyomnövényzetét a kategória magába foglalja. Ide sorolandók a szilárd és folyékony hulladék elhelyezésére szolgáló szeméttelpek, lerakók, ülepítőtavak és zagytárolók területei is. Természetessége 1-es.

Helyszín: A vizsgált telephely teljes egésze és az ÉK felől szomszédos ingatlanok.

Leírás: mind a négy égtáj felől erdősávval vagy legalább fasorral határolt nyers talajfelszínű, betonozott vagy zúzalékolt felületek a tér közepén néhány szoliter (egyedülálló) fával, szegélyeken minimális jellegtelenséggel.

Természetesség: „1” – a természetes állapot teljesen leromlott, az eredeti vegetáció nem ismerhető fel, gyakorlatilag csak gyomok és jellegtelenséggel fordultak elő.

A telephely körül 300 méteren belül a következő élőhelyeket azonosítottuk: RB – Puhafás pionír és jellegtelenséggel erdők, S1 – Ültetett akácok, S4 – Erdei- és feketefenyvesek, S6 – Nem őshonos fajok spontán állományai, S7 – Nem őshonos fajú csoportok, erdősávok és fasorok, T1 – Egyéves, nagyüzemi szántóföldi kultúrák, U11 – Út- és vasúthálózat és U4 – Telephelyek, roncsterületek. Természetességük „1”, legfeljebb „2” értéket mutat.

A beruházási területen lévő élőhelyek gyakorisága

A vizsgált ingatlan területén és környezetében lévő élőhelyek mindegyike gyakori, a vizsgált tájrészletben általánosan elterjedt vegetáció. Ritka, különlegesen értékes, közepes vagy magas természetességi értékű („3”, „4” vagy „5”) élőhelyet vagy azok fragmentumát a helyszínelés során nem találtuk. Rossz („1” és „2”) természetességi élőhelyek jellemzik a vizsgált területet.

Az élőhelyek minősége (szomszédos területekhez képest)

A vizsgált ingatlan területén és azok közvetlen közelében lévő élőhelyek minősége nem különbözik vagy nem jobb a környező területek élőhelyeihez viszonyítva. Közepes vagy magas természetességi értékű („3”, „4” vagy „5” értékű) élőhelyek a közelben nem találhatók.

Állatvilág

Legnagyobb faj- és egyedszámban az ízeltlábúak népesítik be a tervezési területet és környezetét. A gyakori fajok közül közönséges az olasz sáska (*Calliptamus italicus*), a zöld lombzsöcske (*Tettigonia viridissima*), a mezei tücsök (*Gryllus campestris*). Megtalálható még a verőköltő (*Pyrrhocoris apterus*), a közönséges fülbemászó (*Forficula auricularia*), az aranyos rózsabogár (*Cetonia aurata*).

Halak számára alkalmas élőhely (bővizű patak, tó) a vizsgált területen és környezetében nincs. Kétéltűek (békák) szaporodóhelyeként számontartott vizes élőhely nincs. Hüllők jelenlétét nem észleltük. A vizsgált terület a kétéltűek és a hüllők számára nem értékes vagy nem jelentős élőhelyként azonosítottuk.

Látványos és jól tanulmányozható a területen a madárvilág. Az észlelt madárfajok többsége a terület felett átrepülő, a vizsgált ingatlanra nem száll le. A terület a madárvilág többsége számára nem vonzó,

a legtöbb faj csupán átrepülő. Helyszíni szemle során a következő fajokat észleltük: fácán, egerészölyv, búbos pacsirta, szarka, dolmányos varjú, feketeregő, széncinege, őszapó, vörösbegy, erdei pinty, zöldike, kenderike, tengelic, citromsármány. A felsorolt fajok többsége a telephely területe felett csupán átrepülő volt vagy a környező erdősávokban és erdőkben mozogtak. Az észlelt fajok jól jellemzik a tájrészlet madárvilágát.

A vizsgált terület és környezetének madárvilága gyakori, általánosan elterjedt, a mezőgazdasághoz, illetve az emberi környezethez (ipari üzemek, gazdaságok, lakott területek stb.) köthető fajokból tevődik össze. A felsorolt fajok többsége természetvédelmi oltalom alatt áll, de hazánkban gyakori, több százéves vagy egyes esetekben milliós példányszámú országos állomány nagyság jellemző. Ritka, érdekes vagy fokozottan védett fajok előfordulását nem észleltük és az intenzív mezőgazdasági környezet és az ipari termelés miatt tartós megjelenésük vagy fészkelésük sem valószínűsíthető. Fokozottan védett madárfaj a területen és környezetében nem fészkel. Gyurgyalag és partifecske fészkelésére alkalmas partfal nincs a területen.

Talajélet a burkolatok alatt nincs. Közepes vagy nagy testű emlősök a telephely területére a határoló kerítés miatt bejutni nem tudnak. A zavarás (ipari, közlekedési és intenzív mezőgazdasági tájhasznosítás) miatt védett vagy fokozottan védett emlősfaj megtelepedése, szaporodása vagy rendszeres előfordulása a területen nem valószínűsíthető. Mezei nyúl (*Lepus europaeus*) és őz (*Capreolus capreolus*) rendszeres megjelenése valószínűsíthető az ingatlan kerítésen kívüli részein, de szaporodóhelyként a vizsgált terület a bolygatás miatt nem jön számításba.

A vidra (*Lutra lutra*) előfordulására – vizes élőhely hiányában – nincs esély a vizsgált tájrészletben. A vizsgált ingatlan területén és környezetében ürgék (*Spermophilus citellus*) egyedeit vagy üregeit sem azonosítottuk. Denevérek szaporodására alkalmas nagy, öreg, odvas fák vagy romos épületek az ingatlan területén és környezetében nincsenek. A vizsgálat során hangdetektorral nem végeztünk felmérést, azonban a telephely területe és a környező élőhelyek felett a légtérben táplálkozóként előfordulásuk valószínűsíthető.

Biológiai sokféleség

A vizsgált terület és közvetlen környezetének biológiai sokfélesége, azaz biodiverzitása az intenzív mezőgazdasági tevékenység, az akácos erdők és a szomszédos ingatlanokon folyamatban lévő ipari-gazdasági beruházások miatt alacsony értékkel jellemezhető. A beruházás megvalósításával a biodiverzitás értéke nem változik, továbbra is alacsony marad, a tevékenység a biodiverzitásra jelentős módosító hatással nem lesz.

A meglévő táj értékelése

Tájkép

A táj (tájkép, tájérték) érzékelése a néző helyzetétől függően különböző távolsági zónákra osztható, nevezetesen, hogy honnan (mekkora távolságból) nézzük a feltáruló látványt. A láthatóság a mindenkori klimatikus viszonyoktól is függő tájkép éles beláthatósága. A táji láthatóság szempontjából a távolsági zónák a következők:

TÁVOLSÁGI ZÓNÁK	NÉZŐPONT ÉS TÁJELEM TÁVOLSÁGA	JELLEMZÉS
Közvetlen előtér	0 – 300 méter	a tájelem részletei jól megkülönböztethetőek
Előtér	300 – 1000 m között	a részletek még megkülönböztethetőek
Középtér	1 – 5 km	tiszta és páramentes időben a táj jellemző formái felismerhetők, a részletek már elmosódnak
Háttér	5 km-től a látóhatárig	a táj jellemző formáinak csupán a körvonalai láthatók, a színeknek alárendelt szerepük van

A vizsgált tájelem jellemzően **közvetlen előtérként** látható a tájrészletből. A határoló tájelemek (jellemzően növényzet, erdők) miatt a telephely és a tervezett tevékenységhez köthető tájelemek a

közvetlen előtéri távolsági zónából lesznek láthatók. A vizsgált tájkép értelmezése: jelenkori antropogén táj – vidéki (rurális) táj – termelő táj.

Tájhasználat

A tájhasználat a tájpotenciál adottságainak társadalmi célú igénybevétele. A tájpotenciál a táj teljesítőképessége, amelynek alkotói az adott tájegység egymással kölcsönhatásban álló ökológiai, ökonómiai és tájképi potenciáljai. A vizsgált terület település külterületén, lakott területektől távol, jellemzően szántóföldi, erdőgazdasági, ipari és közlekedési tájhasználat által dominált térségben, azaz többféle használatú tájrészletben helyezkedik el. A vizsgált tájrészletben egyre inkább erősödik az ipari-gazdasági tevékenység és területfoglalás, mivel a főváros közelsége és a jó infrastruktúra ezt kedvezően determinálja. A vizsgált beruházás is a terület ipari hasznosítását célozza meg. A szomszédos tájhasználatokat a beruházás nem veszélyezteti.

Tájszerkezet

A tájszerkezet a tájhasználat módjának térbeli vetülete, a különböző funkciójú tájalkotó elemek és elemegyüttesek elhelyezkedésének térbeli rendje. A vizsgált tájban a beruházással érintett terület és létesítményei a létrehozás után az eredeti felszínen lévő antropogén eredetű felületi tájalemként jelennek majd meg. A tevékenység során a tájszerkezet a beruházási területen belül változik, a beavatkozások a vizsgált területen lévő élőhelyeket, tájalemeket érintik, de azokat jelentős mértékben nem változtatják meg.

Táj jellege

A tájjelleg (tájkarakter) a természetes és művi (mesterséges) tájalkotó elemek aránya és térbeli elhelyezkedése. A tájkaraktert kedvezően befolyásoló tájképi elemek a vizsgált területen a következők: utak mellett spontán megtelepedett vagy telepített fás–cserjés részek, mezővédő erdősávok, üzemtervezett erdők (erdőtömbök). A tájkaraktert kedvezőtlenül befolyásoló tájképi elemek a vizsgált területen a következők: nagyüzemi művelésű szántóterületek, légvezetékek a tartóoszlopokkal, nem kellően fásított iparterületek építményekkel, nagy burkolt felületekkel, a hozzájuk vezető utakkal, illetve széles, aszfaltozott felületű utak a csatlakozó építményekkel (szegély, árok stb.). A tájképi jellegzetességek közül a vizsgált területen a tájképet kedvezőtlenül befolyásoló elemek vannak túlsúlyban (főleg nagyüzemi szántók és iparterületek).

A táj érzékenysége

A tájérzékenység a tájnak az az alapvető tulajdonsága, hogy az emberi tevékenység hatására a táji adottságoktól függően különböző mértékben (részben vagy egészben) megváltozik, a káros hatásoknak kisebb-nagyobb mértékben ellenáll. Az érzékenység lehet: csekély, mérsékelt, közepes, erős, igen erős. A vizsgált táj érzékenysége: csekély. Ennek oka elsősorban a nagyüzemi mezőgazdasági környezet, valamint a közlekedési és az ipari-gazdasági tájhasználat dominanciája.

A vizsgált táj átfogó esztétikai minősítése

A vizsgált tájrészlet a térség **tipikus tája**, ellentétben a védett vagy tájképvédelemben részesített ún. kiemelt tájtól. Azokat a tájakat nevezhetjük tipikusnak, ahol a formák, a vegetáció, a vizek és a kulturális örökség egyesülése általános vagy mindennapos látványosságot mutat fel. Ezekben a tájakban még köznapi módon jelenhetnek meg azok a jellemzők, amit a különbözőség, az egység, az életszerűség, az érintetlenség, a rend, a harmónia, az egyediség, a szabályosság és az egyensúly egyenként és együttevén jelent.

Táj- és természetvédelem

Országos jelentőségű természetvédelmi terület, védett természeti érték a vizsgált területen és több km-es körzetében nem található. A tervezett fejlesztés védett területeket nem érint, mivel azok nagy távolságra, növényzettel és tagolt domborzattal elválasztva fordulnak elő és látványkapcsolat sincs. A helyszínelés és az adatgyűjtés során nem találtunk a telephely területén vagy annak 500 méteres környezetében helyi jelentőségű védett természeti területet vagy értéket. A vizsgált fejlesztési terület

nem fekszik Natura 2000 védettségű területen, nem része az Országos Ökológiai Hálózatnak. A részletes helyszínelés során a vizsgált beruházási területen és annak 200 m-es környezetében egyedi tájértéket nem találtunk.

A vizsgált területen és környezetében (egy km-en belül) ex lege védett természeti értéket vagy területet nem találtunk. Forrás, barlang, víznyelő, szikes tó, kunhalom és földvár a beruházási területen nincs és az érintett ingatlan és környezete nem szerepel a lápkataszterben sem.

Táj- és természetvédelmi szempontból egyéb védettség (pl. ramsari terület, bioszféra rezervátum, történeti táj, világörökség-várományos terület stb.) a vizsgált területre és környezetére nem vonatkozik. A vizsgált beruházási terület tájképvédelmi terület övezetének nem része, illetve a 2018. évi CXXXIX. törvényt kiegészítő 9/2019. (VI. 14.) MvM rendelet A területrendezési tervek készítésének és alkalmazásának kiegészítő szabályozásáról 3/5. számú melléklete alapján nem érinti a Tájképvédelmi területek övezetét. Jelentős tájképi változás a beruházás során nem várható, a tájkép jellege nem változik meg, továbbra is a vizsgált telephely ipari-üzemi jellege marad meghatározó, illetve a tájrészletben a mező- és erdőgazdasági tájhasználat.

A nagy távolság és a köztük lévő tájhasználatok miatt a beruházás a védett területek ökológiai viszonyait és tájképi megjelenését nem fogja befolyásolni. Felsőpakony közigazgatási területe természetvédelmi szempontból a Duna–Ipoly Nemzeti Park Igazgatóságának illetékességi területén található.

Védett természeti területet, barlangot, Natura 2000 területet, a védett fajokat és az élővilágot érintő hatások ismertetése

A beruházás hatása a védett területekre

A beruházás és hatásterülete nem érint országos és helyi jelentőségű védett természeti területet, Natura 2000 területet és az Országos Ökológiai Hálózat elemeit. Ezek nagy távolságra, különféle tájhasználatokkal, domborzattal és növényzettel jól elkülönítve helyezkednek el és látványkapcsolat sincs. Ezért kijelenthető, hogy a tervezett fejlesztésnek a védett területekre és azok élőhelyeire, populációira hatása nincs, rájuk nézve veszélyt és kockázatot nem jelent. A beruházás a távoli (5,9 km-nél messzebb lévő) Natura 2000 területek jelölőfajaira és jelölő élőhelyeire hatással nem lesz, a Natura 2000 területek célkitűzéseit nem befolyásolja. A távoli egyedi tájértékek látványa és környezete nem változik.

A beruházás hatása a védett fajokra

Az ingatlan fejlesztésének, a tervezett tevékenység létesítésének és üzemeltetésének hatásai csak lokálisan, a létesítés helyszínén és közvetlen környezetében érvényesülnek. Védett növényfajt, értékes növénytársulást, természetközeli területeket a helyszíni szemle során az érintett ingatlanokon és 200 méteres környezetükben nem találtunk. A tevékenység várható hatásterülete védett vagy értékes fajok élőhelyét nem befolyásolja.

A szomszédos területek zavartságából és alacsony ökológiai potenciáljából adódóan elsősorban alkalmi és zavarástűrő faunával rendelkezik a helyszín, emiatt a létesítmények kiépítése természetes, természetközeli vagy védett fajoknak otthont adó élőhely-megszűnéssel nem jár, védett állatpopulációk élőhelyét nem veszélyezteti.

A tájrészlet élőhelyei és a fajok gyakorisága szempontjából potenciálisan előforduló védett állatfajok (főleg átvonuló kétéltű- és hüllőfajok, védett énekesmadarak stb.) számára a beruházás során létrehozott létesítmények zavaró tényezőként nem jelentkeznek, a terület átjárhatósága továbbra is biztosítható. A létesítmény építése természetes, természetközeli vagy védett fajoknak otthont adó élőhely megszűnésével nem jár, a kiépítés védett állatpopuláció élőhelyét nem veszélyezteti.

A beruházás általános hatása az élővilágra

A tervezett beavatkozás csupán lokális jellegű. A populációk pusztulásához nem vezet, a társulások visszaszorulásától nem kell tartani, mivel értékes, nagy diverzitású élőhely a közelben nem található.

Jellemző, hogy a telephely területén belül csak azok a fajok telepednek meg (növény- és állatfajok egyaránt), amelyek elviselik, sőt egyes esetekben igénylik az emberi jelenlétet, a mozgást. Az állatfajok egy része (főleg a madarak és emlősök) rendkívül alkalmazkodó élőlények, amelyek életterüknek tekintenek egy üzemelő ipari telephelyet is, ott táplálkoznak, pihennek vagy szaporodnak.

A tevékenységgel érintett területen a tervezett építmények, a hozzájuk vezető utak és burkolatok alatt a biológiailag aktív felület a tevékenység idejére megszűnik. Természetes vagy természetközeli élőhely azonban nem szűnik meg és nem sérül. Az élővilágot terhelő hatások csupán a beruházás területén belül és annak legfeljebb 30 méteres környezetében érvényesülnek. Az élővilág jelentős, nagyarányú elvándorlása, táplálkozási–fészkelési lehetőségeinek korlátozása nem valószínűsíthető.

Az építési és üzemelési zajra az élővilág a zajforrások működésének idejére elvándorlással reagálhat, de a zajra esetlegesen érzékeny fokozottan védett, nagy testű madarak (pl. ragadozók, baglyok, fekete gólya) a terület közelében nem fészkelnek. A tevékenység létesítése és üzemeltetése nem okoz kárt, illetve nem befolyásolja a következőket:

- a szaporodási helyek, fészkelőhelyek, pihenőhelyek, táplálkozóhelyek, vonulóhelyek nyugalalmát
- az egyedek állományai közötti szabad mozgás meglétét
- az egyedek és élőhelyek fennmaradásához szükséges egyéb környezeti tényezők – különösen a táplálékállatok vagy -növények, talajszerkezet, vízháztartás, mikroklimatikus tényezők fennmaradása – fennállását
- az állománylimitáló tényezők változásait
- a ragadozók állományának növekedését.

A tevékenység létesítése és üzemelése során az élővilágra gyakorolt hatás elviselhető, a hatásterület a telephely határain belül és annak 30 méteres környezetében marad.

A tervezett tevékenység folytatását hosszútávon tervezik, a telephely a későbbiekben is iparterületként működhet tovább. Így a felhagyás fogalma a beruházás jellegéből adódóan nem értelmezhető. A tevékenység felhagyása során az épületek és építmények elbontására a jelenlegi koncepció szerint nem tervezett. Amennyiben bontási munkálatokra sor kerül, a bontási munkálatok környezeti hatásai a létesítés-üzemelés környezeti hatásaival megegyeznek.

A szükség szerint ütemezett felújítási munkák során az akkor érvényes jogszabályok betartása mellett, a lehető legkisebb környezeti terhelés mellett kell a munkálatokat végezni. Esetleges bontást követően tereprendezésre kerül sor, melynek eredményeként a tervezett fejlesztés által okozott antropogén környezet megszűnik, természetközeli állapotok állhatnak elő. Az élővilágot érő hatás a tervezett területhasználatától függően a felhagyás során semleges vagy javító.

A tájra (a táj szerkezetére, használatára, jellegére és a tájképre) gyakorolt hatások ismertetése

A tevékenység során a meglévő táj jellemző tájképi adottságai nem változnak, a tájrészlet jellegzetességei továbbra is érvényesíthetők nem csupán a szűkebb, hanem a tágabb tájrészletre egyaránt. A fejlesztés meglévő ipari-gazdasági településrészen belül, a településrendezési eszközök által meghatározott módon és mértékben, valamint a településképi rendelet javaslatainak betartásával történik. A tervezett létesítmények a táj meglévő természeti alkotóelemeit nem terhelik.

Tájképvédelmi szempontból a tervezett tevékenység nem kifogásolható. A tervezett tevékenységgel összefüggő tájelemek védett vagy értékes tájelemek (pl. templomtorony, várrom, sziklaszirt stb.) látványát nem korlátozzák, nem veszélyeztetik. Tájképvédelmi szempontból értékes terület a közelben nincs. Nincs kilátópont, kilátóhely, épített kilátó. A tervezett létesítmény tájba illesztését a meglévő növényállományok biztosítják, a tájbaillesztésre további erőfeszítéseket tenni nem szükséges. A beruházás során a táj jellege és a tájszerkezet nem változik.

Lakott területek messze vannak. Egyetlen forgalmas közeli nézőpont a telephelyet DNy felől határoló 4601 számú harmadrendű közút, melyről dinamikus (menet közbeni) látványként érvényesül a telephely látványa a növényzet részleges takarásában.

A vizsgált tevékenység a szomszédos tájhasználatokat nem szünteti meg, illetve nem korlátozza. A tevékenység a szomszédos tájhasználatokra jelentős zavaró hatással nincs.

Hatásterületek

Élővilág-védelmi hatásterület

A vizsgált tevékenység az élővilágra közvetlen módon a **tevékenység helyszínén** (telephely ingatlanjainak területén) és azok legfeljebb 30 méteres környezetében fejt ki hatását, ezen kívüli tájrészletben jelentős hatás már nem feltételezhető. A telephely területén és 30 méteres környezetében belül érvényesülnek a vizsgált tevékenység hatásai, a zaj, rezgés és légtérhelő anyagok kibocsátása csak ezen a területen belül befolyásolja az élővilágot, azok fajait, populációit, élettevékenységét.

Tájképvédelmi hatásterület

A vizsgált létesítmény létesítési és üzemelési időszaka során a határoló növényzet miatt jelentős tájképváltozással elsősorban a tevékenység helyszínein (a telephely ingatlanjain) és azok mintegy **50 m-es környezetében** (az MSZ 20372 számú, Tájak esztétikai minősítése című szabvány alapján közvetlen előtérként minősített területen belül) kell számolni – tájképi szempontból ez tekinthető a beruházás **közvetlen hatásterületének**.

A tevékenységgel érintett területek helyén kívül azokban a tájrészletekben jelentkeznek tájképi hatások, ahonnan a tervezett létesítmény látványa még észlelhető. Az épített elemek látványhatásának nagysága erősen függ a létesítménytől való távolságtól, a domborzattól, a beépítettségtől, a meglévő növényzettől, a takarás mértékétől és milyenségétől is. Általánosságban elmondható, hogy a vizsgált tájelemektől távolodva a tájképi hatások csökkennek, tehát a távolabbi lakott településrészek és közlekedési útvonalak felől már mérsékelten vagy egyáltalán nem jelentkeznek. Fentiek alapján látható, hogy tájképvédelmi szempontból a hatásterületek nehezen lehatárolhatóak, a láthatóság nem csak a távolság függvényében (hanem pl. növényzet, domborzat, beépítettség következtében is) változik. Tájképvédelmi szempontból tehát **közvetett hatásterületnek** azokat a területeket tekinthetjük, ahonnan **a vizsgált tájelemcsoport még észlelhető látványelemként jelenik meg** – ez a távolság pontosan nem definiálható, pontszerűen változik, számos tényező függvénye (lásd fent), de a vizsgált tájrészletben jellemzően nem nagyobb 200 m-nél.